

9 עסקי תכשיטיה. ולא מילתא היא, דאמר רב חסדא אנא משאי מלא חפנאי מיא ויהבו לי מלא
 אינו רוזה לקנות לה: חפנאי טיבותא. ושאשתו מקללתו בפניו. אמר רבא על עסקי תכשיטיה. וה"מ הוא
 דאית ליה ולא עביד:
 שם דרש (רבא) [רבא] בריה דרב עילאי מאי דכתיב (ישעיה ג) "ויאמר ה' יען כי

עין איה

יה סעודתא ליכלא ביממא או כעין יממא³.

הטוב, כן בקומת האדם הכוללת את כל הוייתו, צריך
 שידע שיש בו כחות כאלה שלא הרחבתם
 והתמתחותם יפעלו לטובה, כ"א הגבלתם וצמצומם.
 ואז יבנה האדם בהדר שלמותו והחברה הכללית
 תעמוד בשלמות כללותה, כי אחרי ההכרה בצד
 הגרוען שיש בעצמו, יהיה נשקף אותו הצד של
 הטוב שיש בזולתו, כדי שעל ידו יוכל להיות החסרון
 העצמי נשלם. הידיעה שיש בכללות הכח המתפשט
 על כללות הגויה חלקים כאלה שצמצומם הוא טוב
 וראוי, מנמיכה את הקומה מעט עד שמונעת אותה
 מזקיפה של גאוה דוקרת את זולתו. והנה, העוררן
 של הגאוה, כשהוא מגיע למרום מדרגתו, הוא מאבד
 את העולם, מפני שא"א עוד לחיים של חברה ואגד
 ציבורי להיות מתפתחים כ"ז שלא תהיה הכרה
 פנימית בכ"א שיש לו איזה דברים וכשרונות שהוא
 נמצא על ידם חסר, וישתלם רק ע"י עזר חבריו.
 אמנם אם יזדמן מכאוב כזה כאנשים שהם הכח
 הפועל בעולם, עוד יש תרופה למכה זו, כי ע"י
 הזיקוק של עצם הפעולות שהם צריכים להשלימן,
 יראה להם חסרונם וחולשתם, עד שתאבד ההכרה
 הגאותנית. אבל הנשים, שהן היסוד הנפעל בחברה,
 עבודה כללית, בפרט שכלית ומוסרית רחבה, לא
 עליהן תחול בתור עיקר, ו"כל כבודה בת מלך
 פנימה"¹, לה אין מקום חיצוני שיגלה לפניו עוררן
 הגאוה כשהוא משתרש. וההשרשה הטבעית הזאת,
 היא מתנחלת בטבע קשה ואיום כ"כ עד שע"י
 ההשפעה של האם יצא בכנים במדרגה מפותחת
 כזאת, שגם כל ההכרות שבעולם לא יועילו. ואז
 יסתם אותו החלון של האורה, שעל ידו האדם
 מתקרב לאור השלמות האלהית העליונה, [כי רק]
 מפני שהוא מכיר את חסרון השלמתו, ע"כ תצמא
 נפשו להשתלם במקור השלמות באור עליון, שמזה
 נובעים כל סדרי החיים המתוקנים. ומתחזקת הירידה
 האיזומה והפיזור הנורא של חלקי האומה שאין להם
 דבק פנימי, ע"י הגאוה הנוראה, המנשאים בשוא את

ו. ושאשתו מקללתו בפניו, א"ר על עסקי
 כשיטיה, וה"מ הוא דאית ליה ולא עביד. יסוד
 יי המשפחה הטובים והמתוקנים הראויים לברכת ד'
 ותחול על ניהם, הוא שיהיה עולמה של האשה
 זביעותיה המיוחדות ע"פ מצב נפשה, אע"פ שאין
 הם כל יחס להעולם של האיש והלך נפשו, גלויים
 פני הבעל בתור בעל ואב הבית. ואע"פ שהתביעות
 זל התכשיטין יכולות להיות רחוקות מחוג מבטו
 מהשקפתו על החיים והמוסר, מ"מ יהיה יודע את
 ב האשה, כמה תוכל להיות נכאבת ונדאבת בחסרה
 ות המוכרח לה לפי מצבה. אמנם לעולם לא יוכל
 וור הברכה לחול כ"א כשלא תקלקל השפעה זו של
 עת נפש האשה את השורה, והתכשיטין בהיותם
 כל צרכם לפי תכונת האשה, מ"מ רק הרחבות
 חיים, שאינם באים כ"א בהיות לאדם היכולת
 להרחיב את חיוו בתביעות כאלה. אבל אם יעמיס
 עליו ע"י עול כבוד, הממרר את החיים יותר
 וההרחבה שיש בכחם לתת, אין דעת כ"א¹ והפלגה
 זכאה מתוך עוררן וחסרון ההכרה במשקלה, כשם
 שהיא מערפת באיזה אופן, תוכל ג"כ לחסר, כי
 יכלא דעת נפש לא טוב². ע"כ הדבר מוגדר רק
 דאית ליה ולא עביד, שרק בעת השג היד, אז,
 ואשר תתגלה רק הידיעה של הצורך הנפשי, אע"פ
 שהוא מיוסד בעולם אחר של נפש האשה, מ"מ
 תעורר החוכה של הצדק למלא את הטוב המחוייב,
 אל תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך לעשות³.

10. דרש רבא בריה דרב עילאי, מ"ד "ויאמר
 " יען כי גבהו בנות ציון", שהיו מהלכות
 נקומה זקופה. בתוכיותו של האדם מושקף לו כל
 נולמו, וכאשר בעולם הכללי הנה אנו מוצאים את
 זכחות מחולקים לטוב ולרע, והרע אמנם ראוי
 להיות במציאות, אלא שהוא צריך להיות כפוף אל

1. יומא עה, ב. 2. כן הוא בכתי"ק ונראה שחסרה מלה וצ"ע. 2. משלי יט, ב. 3. שם ג, כז.

12. 1. תהילים מה, יד.

גבהו בנות ציון, שהיו מהלכות בקומה זקופה. "ותלכנה נטויות גרון", שהיו גבהו. היינו קומה מהלכות עקב בצד גודל. "ומשקרות עינים", דהוו מלאן כוחלא לעינייהו ומרמזון. זקופה: ותלכנה הולכות עקב בצד גודל. למעט צלוקן, שיהו מסתכלין צה, והיא שוהה נפסיעותיה. ודרך נוטים גרון לילך ננחת, לפי שאינו רואה לרגליו: ומשקרות עינים דמליין כוחלא. לשון סיקרא: ומרמזון. את הנחורים. סיקור לשון הנטה:

עין איה

והתרוממות, וממילא אין לאדם זה כ"א ההנאות של חיי השעה. ואז המנוחה של העצלות, הטבועה על יסוד הרשע של הגאווה, מלפפת אותו. וזה הולך מהלך איום, ומתבצר בשיטה קבועה, שעוקרת כל מהלך החיים של יסוד האורה האלהית של התורה כולה, הבאה לצרף את הבריות ולהרימם משפלותם אל רוממות המעלה האצילית. ובוה האומה מתמוטטת, כי מאבדת את יסוד סגולתה וכחה הפנימי, הטבוע בקרבה מראש צורים, שהיא הפך הגאווה המאוסה של נטיית גרון והילוך עקב בצד גודל, מראש עזיבת כל רעיון מרומם, הדורש העתקת ערך, הגורר ג"כ נטיית זריזות של העתקת מקום בתנועה מהירה ומזורזת, ההיפוך מהליכת עקב בצד גודל.

כז. "ומשקרות עינים", דהוו מלאן כוחלא לעינייהו ומרמזון. הקצוות פוגשים הם זה את זה מתוך הגאווה העוברת כל גבול, המסכמת שכבר הגיע האדם למרום השלמתו עד שאינו צריך עוד לבקש ולשאוף השלמה פנימית אמיתית. הנפש החופשית היטב את תוכן הפנימי שלה, מרגשת מיד בריקיניותה ואפסותה, שכיון שחסר לאדם אותו תוכן החיים של חפץ ההתעלות מפני ארסה של הגאווה, כבר אין לחייו שום תוכן. ולמלא את הריקיניות הנוראה מוכרחת היא למצא את עולמה לא בקרבה פנימית כ"א בחוץ, במציאת חן של הסביבה. נמצא שההתגדלות הקיצונית שהיתה חפצה להתגדר בה נהפכת לה לשפלות גדולה, עד שהיא חפצה רי להיות משועבדת למצב הנפש של הסוכבים אותו ותשתדל ביפוי חיכוני במדה מופלגת. וההשתדלו הזאת לא תשאר רק בגבול ההסכמה, הלוקחת רי איזה זמן ואח"כ הרושם הולך לו, כ"א היא מטבעו עמוק יפה את המבוקש של התמכרות למצא חן, עז שמלבשת את התנועות הטבעיות בזה הזרם, וזו הולך עד הקצה האחרון של אבידת העצמיות לגמר ושל שפלות הנפש היותר קיצונית, עד שבהתפשטו באומה מביאה לה הרס גמור, שמביא אותה ליד

כל אחד בפני עצמו לעולם מלא ושלם, באין חסרון המעורר צורך להיות מתחבר עם רעהו. וההשרשה הרעה באה ע"י הבנות, שהיו מהלכות בקומה זקופה.

כה. "ותלכנה נטויות גרון", שהיו מהלכות עקב בצד גודל. יש אשר תסבב הגאווה את כל הקומה של האדם, עד שתעורר כ"כ את עיניו, עד שלא ימצא כנפשו שום חסרון ושום רעיון שיזיק אותו להתחבר לזולתו, מ"מ בעצמו ירגיש שיש בו צד שפל וצד עליון, דהיינו חלק הגוף החומרי שכל החושים והנטייות הגסות נסמכים עליו, וחלק העליון, הצד השכלי, שרק ע"י ההשפעה הטובה שהצד השכלי משפיע על יתר הכחות הגופניים, בשביל כך נעשה האדם כולו שלם. והנה הראש, שהוא מכוון אל השכל, כ"ז שיש רעיון תכני באדם, שגופו צריך הוא להיות מושפע מהנהגת השכל והכרעתו, אז אותה הנטייה בעצמה לא תתן להתפתח באדם, הנטייה ללכת נטוי גרון, בהרמת ראש, בתנועה המורה מניעת צורך של הראש להתעסק בהשגחת משטר הכחות השולטים בכל מלא החומר. והנה כל זמן שהאדם מרגיש בעצמו ששלטון השכל, אפילו השכל שלו עצמו, הוא צריך להיות מתפשט ג"כ על הכחות הגופניים כולם, אז כבר מתגלה ברעיונו סדר שלם של מטרות, של רעיונות חדשים, שהוא צריך להשיגם, עד שימצא בעצמו תמיד שהוא עולה במעלה יותר שלמה ממה שהיה עומד עליה בתחילה, דהיינו ששלטון השכל על חומרו הוא במעלה יותר שלמה ממה שהיתה אצלו בתחילה. לזאת יתעורר בו כח הזריזות הפנימית, שנמצא הוא קשור באיזו רדיפה מוסרית. מה שא"כ כשהגאווה הגסה מגיעה עד קצה גבולה, עד שלא די שלא ימצא בעצמו האדם שום חסרון שיזיקהו להיות עבורו נטפל לזולתו התחברות של ריעות, אלא שאפילו חלקיו עצמם, ימצא שכל אחד מהם בפ"ע הוא עולם שלם שאיננו נזקק במאומה לזולתו. ואז יתרומם הראש בנטיית גרון, גמר חותמה של הרשעה הגאותנית. ואז כבר בטלו כל האידיאלים, אין שום מגמה